

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 .
Pe 1 lună 2 .
Numai de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
—
Pentru România și strălăitate nrii de
zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la admi-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

In plină luptă.

(Pf.) Cine nici în aceste zile de grea încercare nu este în tabăra națională, chiar stând d'oparte, păcătuiește greu încontra intereselor generale naționale. Azi, când Apponyi atentează la ceace avem mai scump, e nevoie de fiecare suflet românesc. Pentru-că numai printr'o pășire solidară putem să împedim răul ce cu pași tot tot mai repezi se apropie de noi.

Cine nu înțelege oare, că în momentul în care ni s'au luat școalele, ni s'a schilodit și ființa națională? Fără școală nu poate exista cultură și luându-ne Apponyi instituțiile culturale, vrea să ne șteargă din șirul popoarelor culturale și să ne facă iloții unei culturi străine de ființa noastră. Școlile ce ar mai putea să existe adică printre noi în virtutea proiectului contelui Apponyi, n'ar mai servi instrucția nici educația, ci ar fi numai mijloace pentru desăvârșirea unei ținte politice, a maghiarizării. Iar guvernul care-și propune desnaționalizarea unei jumătăți din populația țării, nu merită din partea noastră nici o cruțare, nu merită să dețină postul ce i-s'a încredințat. Pentru-că el departe de a lucra pentru propășirea pe toate terenele a cetățenilor, dar prin astfel de proiecte strică liniștea naționalităților. Și să se știe, că actualul guvern ori-cât s'ar bucura de încrederea Coroanei și a parlamentului, pe aceea a milioanei înafară de parlament și împiedecate să se reprezinte în dietă conform numărului lor, nu o are și nu o va avea.

Cruțare din partea noastră i-se cuvine cu atât mai puțină, cu cât guvernul acesta atentează la libertatea învățământului fără

să aibă vre-o îndreptățire fie etică, fie formală, derivând din întocmirile constituționale ori parlamentare. Pentru-că de unde-și ia actualul guvern îndreptățirea să se apuce d'o asemenea reformă? Doar chiar chemarea sa la cârmă este o mărturisire despre lipsa revizuirii actualei legi electorale, ca națiunea politică să-și poată manifesta voința... Înainte de a li-se da tuturor cetățenilor puțința de a-și exprima voința, guvernul acesta n'are titlu să se apuce de nici o reformă! Reforma actuală are cu atât mai puțin bază morală, cu cât a proiectat-o fără o prealabilă anchetă, și a venit cu ea așa zicând peste noapte, prin perversă surprindere.

A contat apoi pe obișnuita slăbiciune omenească, pe a învățătorilor în primul rând. Le oferă adecă o stare materială mai bună. Dar cu ce preț? Cu jertfirea celor mai sfinte interese naționale, cu prețul trădării. Contează adecă guvernul că învățătorii nostri vor jertfi interesele mari obștești de dragul interesului personal. Ziarele din Budapesta și vesteau deja cu mare bucurie, că învățătorii confesionali sunt încântați de proiectul lui Apponyi și nu iau parte la lupta — agitatorilor...

S'a dovedit însă în chip strălucit, că românii de toate treptele și confesiunile sunt una întru apărarea drepturilor lor culturale.

Toți văd primejdia mare. Toți știu că și chiar din punct de vedere personal, proiectul lui Apponyi nu este merit să sporească numărul învățătorilor *români* (ori de alt neam) bine plătiți, ci d'odată cu punerea în aplicare a legii — *dacă va ajunge* — lui Apponyi, s'ar trage și clopotul de înmormântare a învățătorului *român*, căci

cei-ce ar ajunge sub regimul legii ce se prepară, n'ar mai putea fi *români cu sufletul*, nici în ce privește activitatea lor, ci ar trebui să-și renege ori ce sentiment românesc, și chiar așa, în noua apostasie, ar fi cei din urmă învățători născuți români: în viitor satele noastre ar ajunge în apostolia unor vântură-țară, căci ungurii au atâta proletariat intelectual, în cât pentru un post de învățător — fie chiar între »Valahi« — se vor afla sute de concurenți, unguri noi și neaoși.

Da, ajutor de stat să li-se dea învățătorilor nostri și vistieria țării să le asigure un traiu potrivit muncii nobile ce prestează. *Dar sub condițiuni onorabile*, nu cu știrbierea drepturilor noastre autonome, cum a cerut azi în dietă deputatul V. Goldiş.

In privința asta n'ar fi stricat o manifestare, într'un chip sau altul, a tuturor învățătorilor români. E de laudă rezoluția ce s'a luat în Decembrie la Sibiu, sunt mângâietoare vocile învățătoresți în adunările de protestare. Un congres al tuturor învățătorilor, un congres de energetică protestare, fără îndoială ar ridica spiritele și ar fi un puternic advertisement la adresa acelora, cari cred că învățătorul român și-ar vinde satul, numai s'ajungă la un salariu cu două-trei sute mai mare.

O manifestație în felul acesta ar avea un efect cu atât mai binefăcător, cu cât orice letargie, în guvernanti întărește credința că pot face orice vor față de noi, rezistență nu li-se va opune.

A-i opune însă rezistența cea mai bărbătească suntem toți cu atât mai ales datori, cu cât *după stările ce avem, odată terminând cu învățătorii și școlile noastre,*

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Din Roma.

Columna lui Traian. — Biblioteca Vittorio Emanuele. — Un filosof.

— Note de Pompiliu Robescu. —

Domnișoarei Letiția Russu-Șirianu.

În primele zile ale venirii mele la Roma, eram foarte nerăbdător de a vedea tot, umblam încoace și încolo fără nici o sistemă, dornic de a afla, dornic de a cunoaște acest oraș, care de atâta vreme îl purtam în gând ca pe un ideal, înfrigurat de ideea, că umblu pe pământul călcat de strămoșii noștri, — așa încât prin întâmplare am dat întâiu peste Forum Romanum și numai după vizitarea acestor moaște sfinte, mi-am pus ordine în ceea-ce voiu face.

Nu grămădirea lucrurilor de artă în Roma îmi preocupă gândul; nu, acestea îmi erau pe al doilea plan, dar primul lucru ce-l doream era cunoașterea locurilor în cari au trăit romanii, așa că după vizitarea Forului m'am dus la Columna lui Traian.

Via Nazionale coboară dela gară în spre central orașului în linie dreaptă între două șiruri de case cu 5 și 6 etaje, și după-ce a trecut pe lângă »Palazzo Aldobrandini« a cărui grădină suspendată își arată sus, d'asupra unui zid înalt, câțiva cipri și pini-parasol de un verde și de o eleganță mândră, — cotește la stânga formând o unică piață triunghiulară, în mijlocul căreia, păzit de un grilaj de fier este un rest din zidul

de împrejmuire al Romei, făcut cu 400 de ani înainte de Hristos de penultimul rege, Serviu Tului, apoi coboară iar între șirurile de case înalte și la unghiul unei alte cotituri ce o face spre dreapta, o apariție bruscă: negrul fațadelor este întrerupt și prin deschizătura aceea se vede o piață albă plină de orbitoarea pulbere aurie a razelor soarelui, cu o gigantică columnă de marmură, așa de măreață, așa de triumfală în lumina vie a soarelui ce o arde de atâtea veacuri!

— Uite-o!

Da, este Columna lui Traian. Un sul lung de marmoră, care-și desfășoară spre cer panglica enormă a baso-reliefurilor ce povestesc eroismul Marelui împărat și Colonizarea Daciei; o columnă uriașe pe care sunt săpate scene ce s'au petrecut și cari nu vorbesc numai ochilor ce uimiți admiră măreția lucrării și grandiositatea faptelor săvârșite de Traian, dar cari se urcă în spirală în sus, tot mai sus, ca să trâmbeie până la nori, până la cer, să se audă în toate lumile, că acolo departe, pe malurile Dunărei albastre și în Carpații sihaștri, acum două mii de ani, acest Mare și glorios împărat a venit cu oștile lui de a supus și robii un popor tot așa de viteaz ca al său, și a lăsat coloniști romani, cari după atâta trecere de timp, după atâtea secole de trai greu, azi scuturându-și cu mândrie coama de leu viteaz, le fulgeră ochii privind la aceasta Columnă, de care inima poporului român este strâns legată și cu fală spun: »Suntem de viță romană«.

În aierul limpede Columna trage ca o brazdă și este așa de strălucitoare, că ochii de abia pot să înfrunte orbitoarea lumină, — și nu știu,

soarele este care o face să lumineze așa de viu sau faptele ce sunt scrise în scene de piatră pe spirala sa de marmură!

Și ce desiluzie! Sus de tot, în vârful Columnei, mă așteptam să văd statuia împăratului cu spada în stânga, cu sulul de papirus în dreapta, așa cum îl știam reprezentat în gravuri; dar vai un bronz negru, pe cap cu o aureolă ce pare, de jos, o roțiță de ceasornic, cu mâna dreaptă făcând semnul binecuvântării, iar în stânga cu cheile raiului. Vai, este sfântul Petru!

Mi-a fost așa de ciudă de apariția aceasta, mi-s'a părut o profanare și o imprecăție; era să mă urc în sus, spre bronzul sfântului, dacă nu observam repede, că fața lui îi este îndreptată spre Nord-Est, și gestul spre Carpați: binecuvântarea ta, să aducă harul cereș peste țările române și curajul peste rezistentele lor popoare.

Altă-dată în jurul Columnei era palatul și Forum Traianum, vaste construcții de marmură, grămădiri de edificii somptuoase, clădite de Apolodor Damaschinul; azi, din cele trei curți ce au existat, din toate edificiile, din sutele de coloane nu a rămas decât un număr de patruzeci de frânturi, așezate în patru șiraguri de câte zece, cari făceau fațada dela »Basilica Ulpiana«, și totul pe un nivel care e cu șase metri mai jos ca actualul nivel al strădei, așa că Forum Traianum se găsește acum într'un fel de groapă enormă, de 150 metri pe 45, zidită frumos, prin prejur, curată, îngrijită.

În dreapta și în stânga Columnei erau două

guvernul are de gând să pornească o acțiune mare pentru slăbirea bisericii noastre.

Incintă-se deci tot mai înălțătoare și mai largă lupta și fiecare român să-și țină de afântă datorința a-și lua partea ce i-se cuvine din greul zilelor ce străbatem.

La congregație! Pe ziua de 23 Aprilie e convocată adunarea generală a congregației comitatului Arad. Sunt la ordinea zilei multe și însemnate chestii. Membrii români ai congregației să-și țină de înaltă datorința a fi de față.

O judecată dreaptă. »Az Ujság« dela 5 Aprilie scrie:

»Trebuie date afară naționalitățile! Așa a strigat azi o voce dela galerie, și posesorul voci fusese un ciasornicar. A trebuit să punem în trebă: de ce trebuie să fie ciasornicar posesorul acestei voci și să stea la galerie? Cu zelul acesta și cu această convingere și cu atâta maturitate politică locul lui ar fi jos, între deputații țării, pentru că nici de jos în spre galerie nu s'aude mai multă cuminenie ca dela galerie în jos.

Din parte-ne credem de prisos ori-ce comentariu.

Din România.

Principesa Elena Cuza se află grav bolnavă la Piatra-Neamțu, iar nu la Roznov, după cum s'a anunțat.

Principesa, care este astăzi în vârstă de 84 de ani, suferă de o dublă pneumonie. Data fiind vârsta ei înaintată, medicii sunt îngrijați.

O proprietară generoasă. D-na Alexandrina Ion Ghica, proprietara moșiei Ghergani din județul Dâmbovița a donat comunei Ghergani suma de 35 mii lei în obligațiuni județene și comunale 6 la sută, emisiune 5/18 Aprilie 1900, care s'a și consemnat cu recipisa Nr. 39180 din 14 Decembrie 1906 și s'a depus la ministerul de interne cu actul de donațiune autentic.

Venitul acestor obligațiuni se va întrebuința anual la ajutorarea țăranilor sărmani din comună. Consiliul comunal prin decizia Nr. 11 a acceptat donațiunea și a adus vii mulțumiri donatoarei.

Tot d-na Ghica a dăruit comunei în anul 1903 un pogon și jumătate pământ, precum și o sumă

de bani pentru terminarea actualului local de școală clădită pe sus zisul loc lângă gară, plus că în toți anii d-sa a îmbrăcat pe toți elevii școlărilor comunei.

de bani pentru terminarea actualului local de școală clădită pe sus zisul loc lângă gară, plus că în toți anii d-sa a îmbrăcat pe toți elevii școlărilor comunei.

Audiența marilor proprietari la domniile Sturdza și Brătianu. O comisiune compusă din d-nii Colibășianu, C. Miculescu, D. Mavrodin, amiralul Urseanu, Ionel Petrescu și N. Cincu, a fost primită alaltăieri la orele 2.30 în audiență de dl președinte al consiliului, în sala de recepție a ministrului de externe.

Dl Sturdza a vorbit comisiei despre educația celor chemați să conducă treburile publice și i-a promis că de comun acord cu dl Ioan Brătianu va căuta să le satisfacă cererile în limitele posibilității.

Comisiunea a fost apoi la orele 5 la dl Ion I. C. Brătianu, ministru de interne. Și aci, ca și la dl prim-ministru, comisia și-a expus doleanțele, rugând, în acelaș timp, pe dl ministru de interne să acorde introducerea în țară a unui mai mare număr de muncitori agricoli străini, pentru că altfel lucrătorii agricoli cari își oferă brațele actualmente nefiind în număr suficient, recolta viitoare e amenințată.

Dl Brătianu a răspuns că a făcut tot posibilul pentru a liniști pe țărani și va face tot posibilul să satisfacă și pe proprietari.

Trebuie, însă, a zis ministrul, ca și aceștia să mai facă concesii pentru domolirea spiritelor.

După răscoală.

Privitor la situația din România, din București se anunță următoarele:

Mișcarea agrară în forma ei violentă, sângeroasă, a luat sfârșit peste tot. Liniștea se stabilește în toată țara și foarte rare mai sunt încercările de tulburări prin unele comune din vreo două județe.

Incet-încet se stabilește și liniștea în sufletul amărît al sătenilor, pe acolo unde, mulțumită lăudabilei interveniri a unora dintre prefecți, proprietari și arendașii consimt la schimbarea vechilor învoeli cu țărani, acordând acestora avantajii reale, simțitoare.

Astfel sătenii văd un început de împlinire a făgăduelilor ce li-s'au dat că, liniștindu-se, vor obține pe cale pașnică ceea ce nici odată nu vor câștiga prin jafuri și devastări.

În multe părți țărani au început să iasă la câmp, afară de locurile pe unde din cauza zăpezii munca încă nu e cu putință.

În Oltenia, unde turburările au fost mai sân-

geroase și unde răscoalele au culminat, refnoirea învoielilor se fac mai cu greu, dar se speră că, cu bunăvoință de ambele părți, se va ajunge și aci curând la pace.

Atașajii comerciali de pe lângă legațiunile străine din București au trimis guvernelor lor respective rapoarte foarte amănunțite asupra adevăratelor consecințe ale răscoalelor din România.

Prin aceste rapoarte se insistă cu deosebire asupra exagerărilor din primul moment, se arată cât de neîntemeiată a fost prima alarmare a finanței și industriei străine.

Atașajii comerciali relevează că pagubele materiale cauzate de răscoale sunt infime față de enorma bogăție și imensa putere de producțiune a României, plus că bugetele au dat excedente considerabile încă neîntrebuințate.

Cursurile tuturor valorilor sunt în plină urcare și mai toate Băncile au redeschis creditele cu o ușoară ridicare a scontului.

Decorajii.

Ministerul de războiu a întocmit un tablou de ofițerii și gradele inferioare cari s'au distins în reprimarea mișcărilor țărănești.

Acestora li-se va conferi medalia »Bărbăție și Credință« și ordinul »Coroana României« în diferite grade.

Vinovații.

Anchetele judecătorești în privința instigatorilor răscoalelor dela sate, continuă cu multă activitate.

Dl Thoma Stelian, ministrul de justiție, a avut în această privință, o lungă consfătuire cu dl Dim. Sturdza, președintele consiliului.

Ministerul de interne a revocat pe următorii primari din comunele rurale, fiind dovediți că au instigat pe săteni:

Lazăr Oprescu, primar în Faraoanele, jud. R.-Sărat.

Gh. Șigureanu, din Pângălești, jud. Vlașca.

Nicolae Gogu, din Movila Miresei, jud. Buzău.

Radu V. Lepădatu, din Flămânda, jud. Vlașca.

A fost revocat și Marin D. Dinu, ajutor de primar în Rameștii-Susani, jud. Vâlcea.

Mare senzație a făcut indeosebi revocarea primarului Grigore Vericeanu din orașul Huși.

Consiliul de războiu al corpului I. de armată (Craiova) a judecat 23 soldați și grade inferioare, cari în timpul răscoalelor s'au făcut vinovați de

bibliotecii, iar mai alături templul consacrat lui Traian de fiul său adoptiv Adrian. Unde sunt?...

Trăind în acest ambient înțesat de amintire mărețe, te cuprinde nevoia — cel puțin pe mine ca român — de a reciti Istoria Romanilor, de a-ți împrospăta suvenirile faptelor și personagiilor, simți un fel de dorință de a-ți evoca pe antici, să și-se pară că îi vezi mișcându-se, populând Roma lor, — și atunci m'am dus să citesc Istoria Romanilor în biblioteca Vittorio Emanuele.

E foarte bogată, — 100.000 de volume, — bine organizată și publică: ori-cine poate să între și să citească, nu te întreabă nimeni dacă ești turc sau american, dacă ești hamal sau școlar. La intrare și-se dă un bilet numerotat și treci în sălile catalogului, unde fișe separate cu numele autorului și operei sunt așezate după alfabet, puse în cartoane ca niște cărți, și la dispoziția publicului. Cauți ce-ți trebuie, înscrii pe o tichetă numele cărții și numărul din catalog, treci în altă sală unde prezinți la un ghișeu ticheta și aștepti la un alt ghișeu să și-se dea cartea cerută, strigându-te după numărul ce l-ai primit la intrare.

De aci treci în sala de lectură, o cameră vastă, cu 14 mese mari, în jurul cărora sunt scaune pentru 126 cetitori.

Și e foarte frecventată această bibliotecă, și nu este unica din Roma; zilnic vin cam 500 persoane, lume foarte amestecată: vezi studioși răsfoind volume științifice, doamne cari cu foșnirea mătăsei rochiilor predomină fișitul foilor cărților, oameni din popor cu șapcă de lână pe cap, arși cari copiază gravuri din cărți vechi, preoți,

militari, studenți, negustori, călugărițe. Sala e mare, pereții ornați cu demicoloane de marmură, ferestrele terminate cu arcuri gotice, în fund statuia în marmură a regelui Vittorio Emanuele II, în picioare, privind peste toți cetitorii, — și ceace e curios, este că italienii stau cu pălăriile pecap, cu pardesiurile pe ei.

În liniștea întretăiată de foșnirea cărților, vasta sală are ceva impunător, iar prin ferestrele înalte ziua pătrunde dintr'o curte pătrată, plină cu arbori. Prin geamuri se văd copacii, unii cu frunze mici de un verde închis bătând în negru, alții cu frunze groase, mari, galbui, par'că ar fi de ceară și în desimea aceia de un verde obscur, o floare roșie își înalță timid capul, în dorința de a soarbe, dintr'o rază blondă de soare, ce vine câte odată de înveselește cu viul aurului său grădina întunecoasă.

Pe o fereastră, un pisiu mare, cenușiu vârgat cu negru, stă nemișcat, cu pleoapele pe jumătate lăsate peste ochii lui mari galbeni, privind prin geam afară, dus pe gânduri. Cu spinarea rotundă, așezat pe labele dinapoi, cu ochii pierduți în reverie, cu urechile puțin date pe spate, ai crede, că este de piatră, dacă vârful coadei strânsă în jurul său, nu s'ar mișca ușor. La ce o fi meditănd așa de profund și ce gânduri s'or fi învârtind în mintea lui, de stă așa de absorbit, neinteresându-se de lumea ce este la spatele lui în sală? Din când în când, o mișcare în grădina îl intrerupe din meditație, ridică urechile, ochii i-se aprind, întinde gâtul, înalță botul lui fin cu mustăți lungi și țepoase, se uită atent făcând din cap două-trei mișcări scurte în dreapta și în stânga, apoi recade în starea de mai înainte,

și-i dă urechile puțin pe spate, ochii galbeni și-i acopere pe jumătate cu pleoapele și-i reia firul cugetării, întrerupt pentru câteva clipe.

Când am trecut pe lângă el, nu m'am putut oprî de a nu-l atinge pe spinare mângându-l; pisioul a făcut o mișcare ca și cum l-aș fi supărat, și-a întors pe jumătate capul spre mine, par'că ar fi vrut să mă mustre că l-am întrerupt în mijlocul unui gând, apoi s'a întors iar spre fereastră, gândind, gândind mereu.

Un glumeț, a aruncat în el cu o hârtie făcută cocoloș. Așa de rău s'a speriat pisioul că a tresărit ca ars și și-a abandonat locul sărind jos, dar în capul lui cuminte judecând pericolul neînsemnat, și-a revenit repede, s'a urcat iar pe fereastră și pășind rar căută cu privirea pe îndrăznețul care și-a permis aceea glumă, având în ochii lui galbeni o expresie elocventă de reproșuri; și ajuns la locul de mai înainte, s'a așezat în aceeaș poziție, supărat a făcut din coadă câteva mișcări mai puternice, apoi liniștea lui internă s'a restabilit, gândurile și-au reluat cursul și stă iar ca de piatră, mișcându-și ușor numai vârful coadei, meditănd.

Roma, 28 Martie 1907.

Adevăruri.

Cel-ce domnesc, ascultă mai puțin pe cel cari le spun adevărul, decât pe aceia, cari îi linguesc.

grave infracțiuni la disciplină și au îndemnat publicul la răscoală.

Consiliul a condamnat pe 15 dintre ei la câte 10 ani muncă silnică, pe 3 la 15 ani și pe 5 la 2 ani.

Cea mai mare senzație a făcut-o însă arestarea d-lui Tiberiu Popescu, director al gimnaziului din Slatina.

După câte se comunică din Slatina, s'ar fi găsit la locuința dlui Popescu o întreagă corespondență foarte compromițătoare, din care ar rezulta că în mișcarea țărănească din jud. Olt, directorul gimnaziului și încă vre-o câteva persoane ar fi jucat un rol însemnat.

Dl Tiberiu Popescu e licențiat în științele naturale și e director la gimnaziul »Radu Greceanu« din Slatina.

Arestarea d-sale a cauzat mare senzație în toate cercurile. Se zice că prin corespondența confiscată se va putea stabili amestecul ce l-au avut în răscoalele țărănești câteva persoane din Slatina și București.

Justiția crede că e pe urma periculoșilor agitațori, cari au aruncat țara în flăcări. Firul organizației răscoalelor țărănești nu va întârzia de a fi descoperit.

Măsurile administrative.

Ministrul de interne a anulat, printr'un ordin telegrafic, toate autorizațiile pe cari le posedau arendașii sau proprietarii de moșii pentru introducerea în țară a muncitorilor străini.

Prin acest ordin, nimeni, și sub nici un cuvânt nu va putea aduce în România pentru apropiata campanie de muncă nici un muncitor străin.

Victimile.

Cu privire la represiunea revoltelor, unele ziare dau amănunte după care numărul morților ar trece de o mie.

Este adevărat că, în ciocnirile dintre trupe și răzvrățiți ce opuneau rezistență, au căzut morți și răniți, dar numărul arătat se pare că este foarte exagerat.

Ministrul de interne va publica la timp, după anchetele ce se fac actualmente în județe de către prefecti, dări de seamă asupra celor petrecute.

Lupta se întelește.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 5 Aprilie.

La suprafață, în vale încă totul e în liniște. Dar colo sus, în vârful unui deal prăpăstios s'a aruncat — de mână pângăritoare — petricica primejdioasă, care va crește iute în torent sdrobitor, din masa mișcătoare și închegată, ce este zăpada. Lavina crește.

Întăiul orator, din partea lor, te lasă cu impresia, ca și cum dinadins ar vrea să aște patimile tocmai ei, puternicii. Să fie drept, că obstrucția li-e așa de mare lipsă — ca un giulgiu de moarte pe cadavrul concesiilor naționale?

Cuvântătorul neamului nostru, V. Goldiș, e neîntrecut, mai mult ca ori când. Vorbește calm, încet, fără de a căuta efecte, dar le găsește în tot momentul. Convingerea adâncă ce stăpânește în vorbele sale, puterea argumentelor sale aduse cu prezență rară, ironia fină, împărtășită tuturor celor cu musca pe căciulă, — spulberă în vânt, toate năzbutiile raportorului și sofismele ministrului. Naționaliștii par că răsuffă ușurați — ușurați de povara sucitorilor calamniilor, ce le și aduc de pretutindeni.

Sedința se deschide la orele 10.

Prezident Justh Gyula.

Deputații naționaliști în număr complet.

Prezidentul prezintă mai multe petiții în chestia proiectului școlar, sosite prin deputații naționaliști. Primul ministru prezintă un proiect de lege. La ordinea zilei.

Metzner Béla: Întăi va vorbi despre proiect apoi va răspunde naționaliștilor. Proiectul de față realizează o dorință veche și ferbinte a corpului învățătoresc. (Aprobări). Mizeria e mare. Afară de Molnár și de naționaliști toată coaliția e pentru proiect. Dacă nu s'a putut face mai mult pentru învățători, cauza este reaua stare financiară rămasă pe urma mișcoranțiilor guvernelor anterioare. Însă proiectul de față este o bază sigură pentru fericirea completă în viitor. (Șiret, a naibii! Cor.) Cine agită deci contra proiectului este dușmanul învățătorilor! (Asmuță! Cor.). O singură plângere a învățătorilor este justă: cei tineri vor profita mai mult de fondul penziei, decât cei bătrâni. Și: beneficiile din paragraful 4 să fie deschise și pentru învățătorii cari au ajuns al 30-lea an.

Nu este pentru statificarea completă. Spiritul patriotic se poate educa și în școlile ce nu sunt de stat. Adevărat spirit religios numai în școlile confessionale se găsește. Proiectul asigură ideea națională și patriotică în chip energic, dar în chipul cel mai uman (?) Prin urmare nu înțelege puternicile opintiri de protestare ale naționaliștilor. (Sgomot, contraziceri).

A. Vlad: Este în contra naturei! (Sgomot, prezidentul sună).

Metzner: Și că va fi și natural. Trebuie să impunem și cu sâla învățarea limbii maghiare...

Vlad: Nego! (Sgomot mare.)

Prezidentul îndrumă la ordine pe dl Vlad.

Metzner. Ar vrea să polemizeze cu Maniu. Națiune și popor este una și aceeași, din care face parte și Maniu ca și Maniu. (Contraziceri aprige la naționaliști. Sgomot. Prezidentul îndrumă la ordine pe dr. Vaida — fără de o cauză adevărată.) Afară de Molnár, nimeni nu a constatat, că autonomiile sunt vătămate. (Naționaliști: dar românii și sârbii? Mișcare și contraziceri neconținute.)

(O voce: Va explica Polyt!)

El unul nu se plânge de autonomia bisericii sale. (Treaba d-tale!) — Afară de Molnár nimeni nu se plânge că e prea puțină leafa prezentată în proiect.

Vaida: Nici noi nu ne plângem!

Se provoacă la memoriul bisericii ortodoxe.

(**Vaida** intrerupe, fiind advertizat iarăși din partea prezidentului. Neconținut sgomot).

Metzner (adresându-se direct naționaliștilor.) În acel memoriu, dv. protestați în contra ridicării salarelor. Asta-i abnegația dv? (Contraziceri). Guvernul îngrijește mai mult de soarta poporului, decât dvoastră. (Sgomot). — Ridică în slavă pe Apponyi, apoi primește străngeri de mână.

Vorbirea deputatului V. Goldiș.

V. Goldiș: (Incepe într'un sgomot neconținut). Prezidentul sună într'una — înzădar. Zice: »N'aud nimic!« — O voce kossuthistă: »Cu atât mai bine!« — Iusth se înfurie, și face iarăși o micuță scenă nervoasă. Partea întâi a vorbirii se perde). ...Raportorul acuză școlile nemaghiare că nu stau în slujba statului, că propagă idei dușmănoase pentru stat. (Cetește). Ce concepție de drept public este, care pretinde instrucție în direcții politice? Și ce păcat face bună oară biserica ortodoxă, numită națională, prin însași constituția țării, dacă îngrijește de răspândirea și întărirea culturii românești, în școlile sale?! — Nu gravităm în afară. (Strigăte. Szatmáry este îndrumat la ordine, pentru că intrerupe: o spuneți dar în foile d-v.!) Adunarea dela Arad a exprimat numai ca ultima dorință plecarea în fața Regelui.

Markos: Știm noi ce Rege!

Goldiș: Nu ne punem în fața legilor, apelând la Rege. În vechea concepție a sfintei Coroane, se cuprindeau ca factori constituționali deoparte națiunea, de alta Regele. Ce trădare de patrie este deci a apela la unul dintre factorii aceștia. (Sgomotul continuă. Markos și Nagy György sunt îndrumați la ordine). D-voastră aruncați prea ușor vorba de tradare.

Este fraza dvoastră predilectă, că țara maghiară e unitară și întreagă, nerecunoscând naționalități în afară de națiune. Dar atunci ce lipsă este de un proiect, care anume țintește să aducă naționalitățile mai aproape de națiune? (Aprobări vii la naționaliști, în deosebi la Polyt. Strigăte: sofismă!). Punctul nostru de vedere nu este în diferență de cel al bisericilor noastre. Ele se apropie și de punctul de vedere al lui Molnár.

Förster: Jessus-Maria. (Ilaritate mare).

V. Goldiș: Congresul dela Sibiu al învățătorilor noștri a declarat hotărît că se mulțumește cu un salariu chiar mai mic decât cel fixat în proiect. Noi însă cerem și mai mult pentru ei, dar fără condiții umilitoare. Accentuăm asta, ca să nu ni-se mai poată aduce acuza, că noi nu vrem binele învățătorilor...

Nu de patimi să ne lăsăm conduși, ci de chibzuiala rece. (O voce bălbăitoare îl tulbură neconținut). Se bucură, că ministrul de instrucție nu este aderent al statificării complete, cu toate că acesta este un principiu modern de paradă. Grecii și latinii au ajuns la o cultură superioară fără învățământ de stat. Asemenea și în evul mediu (O voce: acum e punctul de vedere național). A luă părinților dreptul de a-și alege ei mijloacele de educație, înseamnă a restringe libertatea. Dreptul de instrucție și educație, este un drept specific individual, privat! Ori-ce dispoziție contrară este și în contra democrației.

(Vii aprobări, chiar și la kossuthiști.) —

Hristos a zis duceți-vă și învățați. Apoi a mai zis: lăsați-i să vină la mine. Prin urmare, pentru confesiuni este o datorință, a îngriji de cultură, de învățământ, și această datorință nu li-se poate lua! (Mișcare). — Educația și instrucția nu poate fi decât cu bază morală. Ei, dar statele moderne se desfac de religie. Astfel propagarea moralei, prin învățământ, rămâne exclusiv religiei, confesiunilor. Este datorința, este dreptul lor. — Mulțumire sufletească numai religia îți poate procura, numai religia. Scoaterea ei din învățământ, ne va lipsi de mulțumirea sufletească. Nădăduște de a vedea încurînd pe însuș ministrul de instrucție în ceata sa. (Ilaritate). Da, măcar într'o privință. Înțeleg în ceata celor ce susțin exclusiv învățământul confesional. — Învățământul numa atunci va progresa în adevăr, dacă guvernul va renunța la principiul, că învățământul este o datorință principală de stat, de guvernament! (Aprobări la naționaliști.) — Confesiunile sunt vătămate și prin faptul că nu au fost ascultate înainte. (Așa-i!) Adevărat, parlamentul e suveran, și nu i-se poate cere totdeauna să asculte pe cei, asupra cărora hotărăște. Dar precum se face ancheta gazetarilor înainte de a compune legea presei, astfel ar fi trebuit ascultate confesiunile mai cu seamă în chestie așa de capitală ca și asta, când e vorba de a schimba un punct cardinal de constituție. (Mișcare.)

Veșnic o pomeniți că discuția proiectului este urgentă, și spuneți asta chiar ca un fel de scuză, dar atunci de ce e paragraful din proiect, care numai peste trei ani face să intre în vigoare proiectul actual sancționat?

Proiectul e nesincer. Nu numai că surpă autonomiile, dar el nu țeste altceva decât un mijloc de ingerință.

Ajută învățământul, știrbind autonomia. Asta e ceva absurd, e *contrazicere flagrantă între două legi esențiale*. Nu știrbită trebuie autonomia, ci întărită. Spune o pildă.

Markos Gy. Cinism de valah obraznic. (Sgomot).

Prezidentul îndrumă la ordine pe Markos.

V. Goldiș. Ori recunoaștem, că autonomia e bună și necesară, și ne vom trudi din resputeri a o întări, ori ne punem pe punctul de vedere al negației, și atunci ștergem radical, cassăm tot. Regulările imperfecte, sunt primejdioase.

Acuma, în ajunul asigurării garanțiilor constituționale — așa nerăbdător așteptate, acum să țintim la nimicirea autonomiilor independente?! Proiectul este o palmă pentru autonomii. Cu ce obraz o să venim mai târziu, în caz de primejdie, și o să le cerem eventual rezistență?! (Cere pauză la orele 12 și 10 m.)

V. Goldiș: Este dreptul exclusiv al confesiunilor compunerea metodei și regulamentului de instrucție, fixarea limbii, și exersarea disciplinei. Acestea le ia proiectul din competența lor. Prin asta vatămă adânc confesiunile și autonomia lor. Prin diferite tertipuri (cetește și referitori) proiectul dă posibilitate ministrului de a se amesteca când îl taie capul în afacerile cutărei școli. În chipul acesta țintește să iee în posesiunea statului școalele confesionale, dar încetul încetul, căci odată nu poate. După proiect, ministrul e stăpân absolut peste școlile confesionale. *De acum, nici nu se mai poate vorbi de școli confesionale ajutate de stat ci de școli de stat, ajutate de confesiunii.* (Vii aprobări la naționaliști)...

În astfel de împrejurări izbucnirea războiului cultural va fi inevitabil. (Așa-i). Și cine nu încearcă să-l evite, nu se poate mândri cu *indemnuri patriotice*. (Așa-i, așa-i!) Apponyi zice că este condus de interesele statului. Va să zică interesele statului pretind știrbirea autonomiei. Și proiectul crede, că atunci vor fi mai bine păzite interesele statului dacă se dă mai mare subvenție. Dar, ce fel de interese ale statului sunt acele, cari într'un loc trebuie asigurate tare, în altul mai puțin, iar în altul de loc? Ori în școalele *nesubvenționate* nici decât, nu are nici un interes statul? (Vii aprobări. Naționaliștii ascultă cu o vădită satisfacție argumentarea aceasta pișcătoare și adâncă.)

Mai e și nedemocratic proiectul. Destul năcaz peste biete confesiuni, că sunt sărace. Ce înseamnă a le exploata sărăcia?

(Voci: păcătoșenie, nedreptate!)

Și cu logica își dă în cap proiectul. Principiile pedagogice sunt formal dezconsiderate și batjocorite în el. Tocmai excelentul pedagog maghiar, Kálmán S., a spus că este o anomalie ridicolă, ca în o școală, limba de învățământ să o hotărească pentru 5 studii ministrul, iar pentru alte 5, forul bisericesc. Unitatea învățământului, a regulamentului școlar este mai presus de toate. — Citează cuvintele unui celebru pedagog german, că »a sili pe copil să învețe o limbă străină e ca și cum l-ai învăța întâi să călărească și mai apoi să umble«. (Veselie.) — Spencer zise: »este prețios și de lipsă, ca copilul să învețe înțelesuri, nu cuvinte«. Astfel se exprimă și Pichler, pedagogul Dv. (Citează, stîrnind gălăgie.) Chiar și Barta Miklós a zis: »este fărădelege să

formezi în spirit german pe un copil maghiar« ... (Aprobări la naționaliști.)

Prezidentul: Fac atent pe dl Vlad să »stea liniștit«.

Nagy Endre: Bine-a zis Barta.

V. Goldiș: Dar, să formez ungurește pe copilul român, ce este? (Naționaliștii aplaudă, Stânga sbiară: Suntem în Ungaria!)

Analizează relațiile culturale ale statelor apusene, cari se aseamănă mai mult cu ale noastre...

Nagy Endre: Incepe cu România! (O voce: Ala-i stat cultural!). Du-te la Giurgiu. (Prezidentul nu sună.)

V. Goldiș... Să luăm Belgia, Svițera, (Nagy E. »Ideia fixă a lui Polyt«.) Dania. Arată că *pretutindeni sunt școale cu limba fiecărei naționalități, susținute de stat*. Până acum nici chiar între politicianii maghiari nu s'a găsit vre-unul care să fi profesat principiul ca ale lui Apponyi, introducerea limbii maghiare în învățământul primar. (Polyt este îndrumat la ordine.)

Intrrupt de dl Vaida, contele Apponyi declarase că statul e dator să ridice școli primare, însă — a zis — cu limba de propunere maghiară, căci nu este lege care ar dispune astfel.

Se vede însă că Apponyi nu cunoaște legile privitoare la instrucția publică. Ar trebui să știe altfel, că §-ul 58 al acestei legi obligă statul să ridice școli pe seama naționalităților, cu limba de propunere a acestora. Dacă dl Apponyi într'adevăr este depozitarul ideilor marilor Deák și Eötvös, *poftescă și facă un liceu românesc la Caransebeș* (aplauze pe băncile naționalităților). O voce din stânga: Dar ce vă mai trebuie?). Căci dacă legea prevede limba maghiară ca limbă oficială a statului, asta nu însemnează că noi să renunțăm la drepturile culturale ale limbii noastre, ci dincontră, având aceleași drepturi de a ne cultiva în limba noastră, vom lupta contra tuturor celor ce stângenesc această stăruință nobilă a noastră.

Intr'un elan pe care și-l dă convingerea adâncă, dl Goldiș apără nația română de învinuirile ce i-se aduc că n'ar iubi patria și arată că acușările de felul acesta se formulează numai pentru a avea pretexte de nedrepte și nedemne prigoniri.

Termină depunând un proiect de rezoluție, în felul celui prezintat de dr. Polyt, adaugând cererea ca statul să acorde anual o sumă, pusă la dispoziția autorităților bisericești pentru a fi întrebuințată pentru ajutorarea școlii confesionale (ovațiuni entuziaste din partea naționalităților).

(Ședința s'a ridicat la orele 2.)

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

III.

(Urmare).

»Pe aceștia i-a influențat elementul grecesc din prejuri încetul cu încetul atât de mult, încât românii de sud începură să se înrudeze și amestece cu grecii, și fiind de o religie cu grecii au primit limba greacă în biserică, școală, lucrările lor și în toate raporturile sociale. Limba lor originală, deși după rădăcină latină, e acuma pe jumătate grecizată, și se vorbește numai ici colo și aceasta exclusiv între femei, în cătunele cele mai depărtate. Oamenii prin sate și populațiunea română prin orașe vorbește de obicei grecește.

Și mai mult, ei împart cu grecii toate aspirațiunile și simpatiile, și în toate împrejurările au identificat soarta lor cu cea grecească. Unii din cetățenii principali din *Mețovo* — orașul principal al românilor macedoneni — d. e. *Toșița, Sturnara, Averof* și alții, după ce s'au îmbogățit prin comerț, au jertfit banii lor pentru înființarea și susținerea școlilor și instituțiilor filantropice din Grecia. După aceste, socotind că s'ar afla laolaltă 30.000 de suflete (Finley o socotește la 50.000), ci compun în tot cazul una și aceeași masă națională cu grecii, mai mult, decât compun locuitorii din Vales poporul englez.

»Trecând la număratoarele mase române din alte părți în Peninsula Balcanică, vom afla, că români și sârbi locuiesc pe teritorii despărțite. Ei sunt în parte amestecați, cei dintâi cu colonii mai mari grecești lângă Dunăre, cei din urmă cu coloniști români de 155.000 de suflete așezați în Serbia între Dunăre și Morava, unde acești români contra românilor dela Pind, susțin vieța lor a parte națională. Atunci aflăm, că din acei români s'au despărțit colonii către sud în Bulgaria, iar din Serbia în partea unde locuiesc albanezii Goga«.

S. Novacovici zice apoi, că alți scriitori, cari n'au privit lucrurile prin ochelari grecești au găsit altfel numărul românilor de sud. Așa a găsit Pouqueville la începutul sec. XIX 80.000, Crus 250.000, Disier 330.000, Reclus 200.000, Hasing 350.000, Hahn 500.000.

Ca să cunoaștem intențiunile diplomației grecești e bine să amintim din acea legendă și notițele despre albanezi, cari contrazic științei, dar urmăresc scopuri politice. S. Novacovici ni-le arată în opul amintit la p. 349—351 așa:

»Albanezii, schipetarii sau arnaucheni, sunt descendenți, și reprezentanți vechilor pelazgi, după origine sunt din »Iiria«, cu alte cuvinte după origine și împrejurări sunt greci veritabili(!) Acest factum e acuma evident dovedit(?) nu numai prin studiul dialectului albanez, care e o formă a limbii grecești, ci și prin caracterul național al albanezilor, care e tot așa foarte înrudit cu caracterul grecesc. E de însemnat, că se află două ramuri mari, în care se împart albanezii, ramura de nord *Goge*, care se întinde dela munți a hotarului Muntenegrului și Serbiei vechi până la riul Scumbi. La sud de riul Scumbi locuiesc albanezii *Tosci* ei se întind prin Epir«.

»În anul 1431 a cucerit sultanul Murat Epirul și Albania și a silit poporul învins să se turcească. Locuitorii din șesuri s'au supus acestei ordinațiuni, dar în teritoriile muntoase a Miridiților a susținut majoritatea locuitorilor catolicismul, și numără acuma după Hahn 100.000 locuitori.

»Pe timpul războaielor cu Ali-pașa și răscoalei grecești, au dat chimarioșii și sulioșii cei mai buni eroi și căpitani, cei mai aleși ai răscoalei grecești, cum sunt: *Bociari, Tavela, Dracu*. Grecia are să mulțumească insulelor Hidra și Specia pe eroii *Miiali, Tamada, Tombazi* și alții«.

»Și mai bine se vede banda grecească în legenda despre *bulgari* în care se zice: »Unde vedem un sat, care arată *curățenie*?) și progres, acela e grecesc; unde e ceva sămănat, acolo au făcut-o greci«.

Din străinătate.

Crimele grecilor în Macedonia. După o depeșă a valiului din Monastir, o bandă greacă de o sulă de oameni a atacat satul bulgar Batsch din districtul Florina, ucizând pe preot. Din cauza incendiului produs opt copii au fost răniți. Banda e urmărită.

În chestia separației. Cu privire la publicarea în »Figaro« a hârtiilor lui Montagnini, prin cari este pus în cauză primul ministru Clemenceau, pe care după cuprinsul acestor hârtii, Piou,

1) Limba albaneză nu e înrudită cu limba grecească, ci e înrudită cu graiul românilor macedoneni după Meyer-Lübcke, pentru că albanezii sunt descendenți ilirilor jumătate romanizați, iar românii din Albania, Epir, Tesalia și Macedonia sunt descendenți ilirilor romanizați și a coloniștilor romani.

2) Curățenia nu se află nici la greci nici la slavi, ci numai la românii macedoneni, fiind această însușire o însușire specifică a neamului românesc de sud.

șeful partidului acțiunii liberale, ar fi avut de gând să-l cumpere, Clemenceau scrie o scrisoare ziarului »Figaro« în care apreciază procederea lui Piou față de dânsul.

Clemenceau povestește că a fost invitat în 1905 la un prânz de către o damă americană, de profesie pictor, împreună cu Piou pe care nu-l văzuse de 12 ani. Piou zise lui Clemenceau că el este ostil separațiunii; Clemenceau s'a mâr-ginit a spune că el din contră e favorabil separațiunii. Văzând acum publicarea acestui lucru în hârtiile lui Montagnini, Clemenceau a înțeles că prânzul a fost un mijloc întrebuițat de către Piou pentru a se lăuda față de Vatican că are cu Clemenceau relațiuni cari îi permit să cumpere concursul acestui om politic pentru o însemnată sumă de bani.

Clemenceau face apel la bunul simț al ori cărui om leal de a vesteji asemenea procedări demne de viclesugurile cele mai vulgare.

Apărarea națională.

Adunarea dela Brad.

Tăcere condamnabilă.

În amănuntele zilei de azi privitoare la lupta bărbătească ce se poartă în contra proiectului lui Apponyi, cele-ce ne-au sosit dela Brad ne înveselesc.

Din toate părțile Bihorului, precum și alte părți ni-se pune întrebarea: ce fac d-nii din Oradea-Mare? Nicolae Zigre, dr. Coriolan Pop și dr. Aurel Lazar nu se simt datori a pune la cale nici o manifestare?

Adunarea populară dela Brad.

Frații noștri brădeni și peste tot din cercul electoral al Băiei de Criș cu adunarea populară ținută la 4 Aprilie n. și-au achitat cu vrednicie datorința națională!

La convocarea inimoșilor conducători s'au adunat poporul din cercul elect. Baia de Criș în număr de peste 1500. În curtea hotelului »Obădău« din Brad s'a putut vedea tipul adevărat »român« cum accentuau cei adunați. Se înțelege ca de frica de »răscoală«, administrația a concentrat o patrulă de 20 gendarmi. Iți era drag însă să vezi, cum poporul adunat alergă după patrula de jendarmi cari le »arătau« calea spre hotelul »Obădău«...

Adunarea s'a început precis la 11 ore a. m. Din partea administrației au fost de față protopretorele și pretorele Candrea. Am văzut acolo și pe subinspectorul scol. reg. Szabó, care a venit să iee dascălii în revistă, cari însă cu excepția unora au fost mai toți acolo. Preoțimea era în fruntea poporului, și iți era drag să vezi cum alergau până și femeile, »moașele« noastre la adunare unde »domnii noștri vor ține sfatul ceresc«, cum zicea poporul.

Adunarea a fost deschisă de par. P. Rimbaș, pe care adunarea constituindu se, l-a proclamat de președinte al adunării, de notari s'au proclamat N. Perian preot în Crișior și B. Giurcone.

Președintele adunării dl Rimbaș deschizând ședința prin o vorbire rostită cu multă vervă orat. și cu un entuziasm juvenil, a arătat în termeni concizi, clar poporului scopul întrunirii.

Vorbirea d-lui a fost ascultată ca o evanghelie și subliniată cu dese aprobări ale poporului.

Vrednicul avocat dr. I. I. app pășind la tribună într'un stil popular și bine înțeles, a ținut o vorbire, de cari multe ar trebui să se țină poporului în care a făcut o privire generală asupra situațiunii politice, »am dorit forajilor ca voi în ziua de azi să vă alegeți nu numai cu o însuflețire generală întru apărarea bisericii și a școalei, și

ce aveți mai scump, »limba și legea«, ci să luați și o învățătură... Pentru aceea a și vorbit poporului într'un stil popular înțeles de toți, așa că poporul și-a putut face o icoană clară despre toate principiile de drept ce-i compete! Oratorul a fost viu și adeseori aclamat. Altcum dl Papp e sufletul vivicător în părțile Bradului ori șicării mișcări.

Dl C. Osvadă, directorul dela »Agricola«, venit invitat la adunare, într'o vorbire entuziastă și subliniată de complăcerea adunării a desfășurat ideile despre votul universal, darea progresivă, libertatea întrunirilor și a presei.

Mult a plăcut poporului exemplele aduse spre ilustrarea dreptului de vot și cenzul electoral, îndeosebi pilda neguțătorului de porci din Pesta, care având mulți porci a fost luat în lista alegătorilor, dar în urma boalei de porci, murindu-i porcii și el a fost scos din lista alegătorilor și atunci a exclamat: »aș vrea să știu propriamente cu ori porcii mei au avut drept de vot!«

Darea progresivă a fost explicată de d-sa cu multă pricepere și exemple ușor de înțeles și de popor.

Contra proiectului de lege școlar alui Apponyi a vorbit dl prof. German, carele a tălmăcit la înțelesul poporului gravaminele cuprinse în și ii ce lovesc în autonomia bisericii și periclitează școala noastră confesională. Multe și dese întreruperi făcute la loc și cu pricepere de către popor a dovedit că înțeleg de ce este vorba. Și sus și tare a protestat poporul, că nu-i trebuie limba străină; voim să murim mai bine decât să ne dăm școala, limba, legea și biserica. Jos cu Apponyi! striga mulțimea. Dar un moșneag striga tare, că tot așa ne-au furat nouă domnii străini, dar nu le mai credem mai mult »numai domnii noștri«. Dl German a asemănat cu »un bălaur cu 40 capete« cei 40 §-i ai proiectului, dar poporul zicea că se va găsi »făt frumos și de capetele acelu bălaur!«

Iată proiectul de rezoluție, citit de dl dr. I. Papp ce s'a votat unanim și cu mare însuflețire:

Proiect de rezoluțiune.

Hotărârea adunării cetățenilor români zaran-deni din cercul Băii de Criș, ținută în 4 Aprilie 1907 la Brad.

Adunarea protestează în mod hotărît și sărbătorec contra proiectului de lege despre raporturile de drept și despre salariile învățătorilor dela școalele confesionale și comunale și cere luarea lui dela ordinea zilei, fiindcă:

1. Afli dispozițiile acelu proiect de contrazi-cătoare egalității și libertății de drept, contrazică-toare dreptului firesc și legal al fiecărui cetățean de a se cultiva și instrua în limba lui.

2. Fiindcă dispozițiile acelu proiect sunt în vădită contrazicere cu principiile fundamentale ale pedagogiei, de a se crește cu succes fiecare copil în limba, pe care el o pricepe, adică în limba maicei lui și astfel în loc de a promova, turtește instrucția publică.

3. Fiindcă e în contrazicere cu legile funda-mentale ale țării, art. XXXVIII și XLIV din 1868, singure legi chemate să asigure buna înțelegere între neamurile acestei patrii, și de al căror scut a fost decretată onoarea națională maghiară din partea legislativei și e în contrazicere cu inten-țiunea acelor legi: de a se lărgi și desvolta li-bertățile și drepturile cetățenești ale naționalită-ților din țară în senz liberal.

4. Fiindcă favorizând numai un neam și cul-tura specifică a aceluia, în detrimentul culturii naționale a celorlalte neamuri din patrie, provoacă nemulțumire și ură; în loc de bună înțelegere reclamată pentru fericirea țării, și e în stare să slăbească dragostea majorității locuitorilor țării față de aceasta, ceea-ce în vreme de primejdie poate avea urmările cele mai triste.

5. Fiindcă indirect ne degradează și umilește limba noastră, acelor nemaghiari aici la noi a-a-să, în patrie, pentru care și noi am jertfit și jert-fim sudoarea și sângele nostru, în urma cărora

avem dreptul să pretindem egala ei îndreptățire întru toate cu limba maghiară.

6. Fiindcă nimicește dreptul garantat prin lege a celor cari susțin școlile, de a hotărî singuri nu-mai dânsii limba de propunere a școalelor lor, și în special jignește astfel acest drept garantat deosebit pentru bisericile noastre naționale.

7. Fiindcă zădărnicește susținătorilor de școale, și în special bisericilor noastre, dreptul lor de disciplină și de supra inspecție asupra în-vățătorilor, dându-i pradă caprițiilor politice de azi și de partid ale guvernelor țării, și lipsindu-i și de libertatea de a se folosi după plac de drep-turile lor civice.

8. Fiindcă nu ofere în măsura cu care e aju-torul de stat la școlile noastre și în mod necon-diționat, ci pe lângă condiții imorale, necinstite și nepatriotice, promovând lăpădarea de neam și astfel lipsa de caracter în crescătorul copiilor no-ștri, a fiitorilor cetățeni, — în loc de a se îngriji statul — conform legilor pozitive în vigoare — de ridicarea de școli de stat în cari limba de propunere să fie limba maternă a elevilor.

9. Fiindcă nu recunoaștem îndreptățirea par-lamentară și guvernului actual de a aduce o lege fundamentală atât de importantă pentru țară și popoarele ei din motiv, că deoparte parlamentul de azi nefiind ales pe baza sufragiului universal, nu reprezintă adevărata voință a majorității cetă-țenilor țării, — iar de altă parte moralicește e obligat guvernul actual și partidele din coaliție, de când au primit mandatul guvernării dela Co-roană, ca să introducă neamănat votul universal și secret de alegere și să se retragă, lăsând locul viitorului guvern ales cu votul obștesc al popo-rului, fără de a se îndeletnici însă cu aducerea de alte legi, la cari moralicește și după firea lu-crului, ca și guvern — de tranziție, nu e chemat și îndreptățit.

În legătură cu acestea adunarea ia act cu plă-cere și mulțumită de acțiunea concepută de ar-hiereii bisericilor române surori contra acelu proiect de lege menit să ne nimicească școala și cultura noastră, și îi roagă, să nu se oprească în calea începută, ci să se folosească de toate mij-loacele legale ce le stau la dispoziție în urma poziției ce ocupă pentru salvarea neatinsă a in-stitutiilor noastre.

Mulțumim bravilor noștri învățători confesio-nali cari în sfaturile lor din 28 Decemvrie 1906 au decis unanim ca ajutorul de stat la întregirea salariilor să se dea bisericilor și fără de nici o condiție de restricțiune, altcum nu-l vor; să nu se știrbeze drepturile autonome ale bisericilor noastre garantate prin lege.

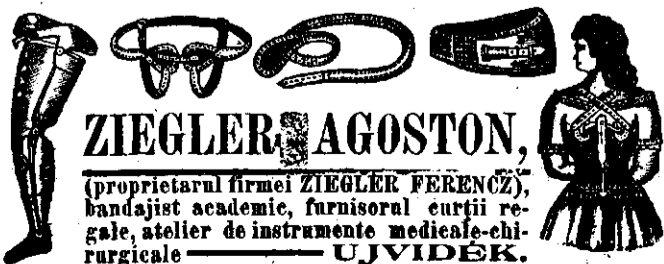
Aprobăm cu toată dragostea ținuta și lupta deputaților naționaliști din dieta țării — desfășurată până acum, cerând cu toată căldura și în-crederea dela dânsii, să lupte și pe mai departe neșovăii întru zădărnicierea de a deveni lege acest proiect nefericit, precum și pentru eluptionea de-săvârșitei egalități de drept și de dreptate a tu-turor cetățenilor și neamurilor din țară.

Aderăm la hotărârea altor adunări de protest privitor la convocarea unei adunări a întreg ne-mului românesc din țeară în fața primejdiei na-ționale ce ne amenința prin faimosul proiect de lege a lui Apponyi.

Cerem introducerea neamănată a votului uni-versal și secret fără de restricții, volarea în co-muna, arondarea dreaptă și cinstită a cercurilor electorale și garantarea prin lege a sfințeniei și libertății alegerii, — cerem codificarea libertății de presă, a dreptului de întrunire și asociare în sens absolut liberal, cerem reforme economice și financiare pentru ușurarea celor săraci, în special introducerea dării progresive minimului scutit de dare, ștergerea dărilor de consum.

În sfârșit aderăm neclintit la programul nostru național, desfășurat și de deputații noștri, dela realizarea căruia așteptăm egalitatea, frățietatea și libertatea tuturor cetățenilor și neamurilor din țeară, fericirea și înălțarea patriei noastre.

Adunarea decide ca această hotărâre să fie co-municată I. P. S. Sale dlui Arhiepiscop și mitro-

ZIEGLER & AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul curții re-gale, atelier de instrumente medicale-chi-rurgicale — UJVIDÉK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artifi-ciale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bol-navii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

polit Ioan Mețianu, — și dlui Dr. T. Mihali ca și președintele partidului naționalităților din dieta țării, — precum și deputatului cercului nostru dlui Vasile Damian, pe care-l rugăm să comunice parlamentului cererile noastre.

Brad, din adunarea românilor zarandeni a cercului Baia-de-Criș, ținută în 4 Aprilie 1907.

Adunarea dela Bistrița.

Cetățenii din cercurile de alegere Bistrița și Năsăud se cheamă a lua parte la *adunarea poporală*, ce se va ține în Bistrița, Marți în 9 April n. 1907 la 2 ciasuri înainte de amiază în sala cea mare a hotelului orașenesc.

PROGRAM:

1. Constituirea adunării.
2. Desbatere asupra situațiunii politice și asupra votului universal.
3. Desbarere asupra proiectelor de lege referitoare la școalele confesionale, comunale și de stat.
4. Proiect de rezoluțiune.

Bistrița-Năsăud, 26 Martie 1907.

Ciril Deac, Gerasim Domide, Ioan Pop, Ieronim Slăvoacă, Ștefan Buzila, Vasile Dumbrava, Damian Pop, Constantin Flămând, P. Zagrai, Danilă Malaiu, Dr. I. Malaiu, S. Pahone, Eliseu Dan, Ion Dologa, Paul Beșa, Vasile Nechiti, Dr. N. Hanganuțiu, Dr. D. Ciuta, Dr. Octavian Utalea, Dr. Alexandru Popu, Dr. Alexiu David, Dr. Constantin Moisil, Dr. Gavril Tripon, Dr. Dionisiu Loginu, Dr. Vasile Pahone, Dr. Victor Onișor, Dr. Simion Pop, Teofil Vlad, Simion Pop.

Adunare în Fildul-de-jos.

Locuitorii cercurilor pretoriale *B. Huedin* (Bánffyhyunyad) și *Hida* (Hidalmás) sunt convocați la adunarea poporală, ce se va ține în *Fildul-de-jos* în 8 Aprilie st. n. 1907 în curtea școlii române gr.-cat. la 1 oră după amiază cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Votul universal. 3. Libertatea presei și a întrunirilor. 4. Proiectul de lege asupra școalelor și învățătorilor poporali confesionali. 5. Proiect de rezoluțiune. 6. Inchiderea adunării. Convocarea e subscrisă de mulți fruntași români din acele părți.

Adunarea dela Vințul de jos.

Cetățenii din cercul electoral al Vințului de jos sunt rugați a lua parte la adunarea poporală ce se va ține Mercuri în 10 Aprilie st. n. la 11 ore a. m. în curtea hotelului »Două pistoale« din Vințul de jos.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
 2. Discuțiuni asupra stărilor politice, votul universal și darea progresivă.
 3. Desbateri asupra proiectului de lege al guvernului referitor la salarizarea învățătorilor dela școalele confesionale și comunale.
 4. Proiect de rezoluție.
 5. Inchiderea adunării.
- (Urmează subscrierile).

Protestul din Boroșineu.

În ședința dela 31 Martie, comitetul parocial din Boroșineu, la propunerea învăț.-diriginte Pavel Dârlea cu referință la jignitorul proiect școlar alui Apponyi, ministrul actual de culte ridică protestul cuprins în următorul conclud:

»Comit. par. din comuna Boroșineu în vederea că ministrul de culte Apponyi prin proiectul elaborat de a întregi salariile învăț. conf. comunali și referințele de drept a acestor învățători, — adânc vatâmă constituția bisericeii noastre și se atinge în mod ca acela de vitalitatea limbei noastre străbune; ridică cel mai energic protest. — Acest protest comitetul par. îl subșterne I. P. S. Sale dlui Episcop căruia îi exprimă recunoștință pentru deamna apărare a bisericeii și școlii na-

ționale, rugându-l ca între marginile și pe temeiul legii, nu altcum și pe baza trecutului nostru istoric să ducă lupta, în contra acestui proiect, cerând totodată omiterea acelor paragrafi jignitori, respective prelucrarea unui nou proiect în consonanță cu legile țării, — luându-se în considerare dreptul limbei noastre străbune în afacerile de școală și biserică.«

Sociale.

Mândria.

Acest defect se ține și el, întru câtva, de îngâmfare, dar într'un grad mult mai mic și se deosebește prin aceea că omul mândru tot face oarecare excepții: familiar cu subalternii, nu glumește cu ori și cine, nu privește ca egali decât pe puțini oameni, își dă și el aere de superioritate față cu mulți; dar rămâne cel puțin om cu cei pe care îi primește în intimitate, iar nu manechin; căci înfumatul este totdeauna afectat, nevoind nici odată să iasă dintr'ale lui, față cu nimeni.

Vorba îi va fi măsurată și apăsată, mersul comparat, gustul pretențios, și întreaga-i persoană va semăna cu un baston de tambur-major împodobit pentru paradă.

Omul mândru are și el oarecare fanțoșie, dar numai la împrejurări și față cu acei pe cari vreau să-i ține la distanță.

Omul mândru poate să fie chiar simpatic, când mândria lui se mărginește în a nu-și face prea mulți prieteni și a nu lăsa să-l trateze cu familiaritate ori și cine.

Defectul acesta nu este atât de desgușător ca îngâmfaarea, dar un om adevărat bine crescut nu trebuie să fie nici chiar mândru. El poate fi amabil, prevenitor, curtenitor chiar, cu ori și cine rămânând într'o rezervă politicoasă și rece față cu persoanele mai puțin simpatice, sau pe care vrea să le țină în respect.

Sunt oameni mândri cari au toate aparențele unei bune educațiuni, dar — ori și cum — mândria este și rămâne un defect de educațiune, pe care omul bine crescut poate să-l aibă din naștere, dar știe să-l înfrâneze.

Trei sunt, cari mărturisesc...

(t. b.) E postulat, că adevărata noastră ființă sunt ideile, sentimentele și actele voinței noastre. E bună ideia, frumos sentimentul, dar generos, glorios și neperitor e: un act, o faptă a voinței.

Așa e azi și — așa — trebuie să fie:

»Nu vorbe, ci fapte«!

Tocmai de aceea, despre fapte, voiu vorbi și eu: »Elevii școlii primare din B.-Comloș«, au contribuit și ei pe lângă cele multe, mari și frumoase contribuiri, cu obolul lor de: 8 cor. și 70 fil., pentru gimnaziul din Brad.

Iată fapta: — o speranță — crescută din un viguros trunchiu de credință, deoarece tot: elevii școlii primare din B.-Comloș, sunt acei, cari contribuiesc cu câțiva ani mai înainte și pentru: monumentul eroului nostru bisericesc și politic Șaguna.

Deci iată o a doua faptă: — credința —, care și-a luat începutul și a crescut din sămânța rădăcină — iubire de neam —, deoarece iarăși: elevii școlii primare..., contribuiesc la timpul său și pentru: »Muzeul Asociațiunii«.

Așadar: trei fapte, — trei mărgăritare — sunt cari mărturisesc — iubire, credință și speranță.

E drept, că-i mic — donul material — în ființă; dar mare și pot zice: neîntrecut în realitate, căci mai mare binefăcător al nostru este, — nu numai cel ce ne iubește, — ci acel, ce ne umple și sufletul de bucurie!

De aceea zic: fapte mai mari, plăcute și vrednice de laudă nu-mi pot închipui, aceste — vor plăce —, nu numai oamenilor, ci și îngerilor, ba chiar lui Dumnezeu, pentru că știm Mântuitorului i-a trebuit: »Laudă din gura pruncilor«!

Și cum nu vor plăcea, — când vezi, că acele mici odrasle, nădejdea, bucuria și veselia familiei, viitorul neamului nostru, încep să-și deslege din ferecatele lanțuri misticele taine...

Putem exclama: Cu așa generație, în care astfel e infiltrată dragostea de neam, putem strămuta munții! Căci dragostea e legătură cu mult mai tare, decât groaza.

Accentuez: iubire, credință (fără de care nu-i virtute) și nădejde să avem și să sădim, atunci nu numai că vom plăcea lui Dzeu, ci chiar răul va peri; cu toate că acum sămănăm lacrimi, rodul și culesul va fi bucuria, că tot ce se arată lumină este!

— Nu pot trece cu vederea, când am arătat aceste fapte și roade cinstite, nici pe acel grădinar, care a arat ogorul, le-a sădit, curățit și păzit ca așa să crească.

Cu toate că pentru fericire este mai însemnată cauza care vine din noi, decât cea care vine dinafară, totuși, fiind vorba de o astfel de laudă ce-i trebuia Mântuitorului, trebuie dată celui grădinar și apostolul senin, în ochiul căruia mai licărește o rază... Iar acela e harnicul, cunoscutul și de toți președintele dascăl: *Iuliu Vuia*.

Adaug ca încheiere, că acest dascăl a fost, este și va fi... adevăratul dascăl al poetului O. Goga, care-i zice:

»Și 'n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostei de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribeges«.

De aceea, ca mângâiere celui dascăl... cutez să-i zic: nu înzadar ai alergat... nici îndeșert te-ai ostenit!

»Elevilor școlii primare din B.-Comloș« însă le zic: »Lăuda-vom numele vost întru tot neamul și neamul«!

NOUȚĂȚI.

A R A D, 6 Aprilie n. 1907.

— »Adevăratul patriot«! Joi pe când vorbea în dietă abatele catolic Molnár, care combătea și el proiectul lui Apponyi, dela galerie un patriot indignat a vociferat după cum urmează:

— »Rușine și mișelie! Trebuie izgoniți d'aici acești trădători de patrie, buni de pușcărie! Trebuie izgoniți toți naționaliștii. Toți sunt trădători de patrie și mișei!«

Se înțelege, nu l-au lăsat să continue ci l-au dus înaintea oficerului de poliție din dietă, unde a spus că se numește Mézszáros Károly și-i ciasornicar. Se vede însă că în cap nu-i merg bine toate roțițele, căci iată ce a răspuns:

— »Sunt adevărat patriot maghiar, e datoria mea patriotică să prigonesc pe toți trădătorii de patrie!«...

Va să zică asta-i adevăratul patriot: cuvântează în numele ștreangului!

Ce-o fi în capul patrioților și mai adevărați?!

— Un netrebnic. Din Sân-Miclăușul-român ni-se scrie: Cu ocaziunea adunării naționale ținute la noi în 24 Martie n. a. c. fratele primarului de acolo, D. Savu ne-a făcut o mare rușine, prezentându-se la adunare mort de beat, stimulat fiind din partea trădătorului notar Gólya János, ca să facă scandal. A avut noroc uitatul de sine, că a intervenit d-nul primar Ioan Savu, care l-a îndrumat la ordine, pe urmă l-a depărtat din fața locului, la din contră era să fie bătut de către mulțimea indignată. Rușine să-i fie acestui netrebnic; dar ar fi vremea să prindă odată rușinea și în notarul Gólya, care pare că nu s'a îndestulit cu tradarea ce a comis-o la alegerea din Ugra, ci tot mai caută să-și sporească meritele înaintea dușmanilor partidului național.

— Pro memoria. *Nicolae Stupariu*, locotenent în armata comună, a cărui moarte am anunțat-o în numărul nostru anterior, a fost nu numai un ofițer distins, ci totodată un intelectual român de elită, ale cărui însușiri și activitate cred că nu este de prisos a le aminti acum cu pietate, după ce în viață el n'a reflectat la nici o recunoștință.

Originar din Macoviște (cercul Oravița-Banat), după terminarea liceului a făcut teologia la institutul gr.-or. român din Caransebeș, iar în acel restimp fiind înrolat, după împlinirea serviciului de voluntariat, s'a inactivat în armată, unde a ajuns la rangul de locotenent.

Ca ofițer a stat un timp în garnizoana din Caransebeș, de unde, pentru manifestarea naționalismului său românesc, la intervenția intențită a unor parasiți politici porecliți patrioți, a fost permutat într'una, prin Bosnia, Slavonia și alte locuri, departe de neamul său.

Cu toate șicanele și goanele, *Nicolae Stupariu* mănăia condeiul, și nu odată a scris energice articole, cari s'au publicat în ziarul nostru »Tribuna«. Aptitudinile literare încă nu-i lipseau; el a scris »Dela sat«, comedie în dialect bănățean, pentru popor, editată în fosta »Biblioteca Noastră«, din Caransebeș, de »Macovișteanu«, care e pseudonimul său.

Am crezut că este bine să aducem acest prios »Pro memoria« locotenentului *N. Stupariu*, pe care Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii! S. S.

— **Prelegere publică.** Duminică în 7 April a. c. profesorul preparandial, *Ioan Costa* ține prelegere publică »Despre luptele de clasă din veacul al XVIII-lea și începutul revoluției franceze«.

Prelegere se va ține în Casa națională. Inceputul precis la 4 ore după amiază.

— **O faptă deamnă de laudă.** Dl *George Morar* învățator pensionat în Arad, pe lângă multe și mari binefaceri ce a făcut în timpul de 25 ani cât a servit ca un învățator de model în comuna Măndruloc, din incidentul căsătoriei fiicei sale a depus pe libel la institutul de credit și economii »Victoria« din Arad suma de 200 coroane, ca din interesele acelei sume să se provadă 20—25 elevi săraci cu abecedarele de lipsă.

Comitetul parohial în ședința sa extraordinară ținută la 2/15 Martie a. c. a luat la cunoștință cu mare bucurie darul făcut, și pe aceasta lăle exprimă cele mai călduroase mulțumiri.

— **Impușcat din greșală.** Ni-se scrie din Ticvaniu-mic: Falnicul corist și măestrul cântărilor, *Ioan Mera* s'a împușcat cu revolverul prin greșală, în 13 Martie 1907 la ora 1 după amiază și a mai trăit până la 9 ore seara.

Cauza întâmplării a fost că *Ioan Mera*, când a venit dela Oravița acasă, a deschis revolverul și l-a băgat pe cioareci și când a sărit peste un șanț, atunci revolverul s'a slobozit și s'a împușcat în piciorul cel stâng.

Ioan Mera a murit în floarea vieții, în etate de 22 de ani, rămânând fiul său *Pavel* orfan numai de 4 ani fără tată și mamă, căci mama copilului a murit cu trei luni mai înainte.

Înmormântarea a fost în 15 Martie la 4 ore după amiază, cu corul gr.-cat. din Ticvaniu-mic și cu mare pompă, petrecându-l întreg satul.

— **O mică greșală.** Agenția Havas vestește din Paris următoarele: Autoritățile din Paris, pentruca să ia precauțiuni pentru cazuri de revolte serioase, au trimis ordinațiuni în plicuri sigilate, aceste ordinațiuni erau în sensul se să concentreze armata la Paris. Un oficer în grad mai înalt, care n'a observat notița de pe plică: »Să se deschidă numai la ordinul expres al ministrului de războiu«, a executat imediat ordinul. Această greșală a fost cauza, că în 2 Aprilie la primăria capitalei, poliția a fost încunjurată de armată. Pe ofițerul în chestie după toate probabilitățile îl vor pensiona.

— **Țarul amenințat cu moartea.** O știre particulară din Petersburg anunță că acum câteva zile o fiică a țarului ducându-se să se culce a găsit un bilet închis într'un plic cu coroana imperială.

Biletul avea următorul cuprins: »Țarul o să moară de mâna unei femei, dacă nu se va hotărî să acorde amnestia cerută de atâta timp«.

— **Greva marinarilor din Marea Caspică.** După o telegramă sosită din Berlin, greva marinarilor de pe Marea Caspică a luat un caracter foarte grav.

Funcționarii dela telegraf fraternizează cu greviștii din care cauză lipsesc știri precise asupra acestei greve.

Trimețându-se armată spre a se înfrâna mișcarea, greviștii au scufundat în timpul nopții câteva vase pe cari le ocupase armata.

Soldații au fost împrăștiați pe uscat ca să supravegheze liniile telegrafice și telefonice.

— **O șosea surpată în loc.** Se telegrafiază din Salzburg că în apropiere de Lueg, lângă St.-Golgen, Marți seara în urma unor fenomene asemenea cutremurului de pământ la orele 6 și 55 minute atât șoseaua cât și linia ferată s'au surpat și s'au prăvălit în lacul Aber. Nu s'a întâmplat nici o moarte de om, la St.-Golgen le-a

reușit să oprească la timp trenul cel mai apropiat. Linia ferată și șoseaua s'a nimicit în lungime cam de 400 metri. La așa numitul Fischerhütel linia ferată și șoseaua în lungime de 155 de m. s'a prăvălit în lac. Intre St.-Golgen și St.-Wolfgang circulația trenurilor e întreruptă și s'a înlocuit prin circulație cu vapoare. Direcțiunea liniei ferate din Salzburg a plecat la fața locului, ca să conducă lucrările.

Probabil că se va schimba cu totul direcția liniei ferate. Direcția liniei ferate din Salzkammergut anunță: Surparea de pământ de lângă Lueg, din care pricină s'a nimicit o bucată bună din șosea și linia ferată, a fost provocată prin năruirea muntelui, care a avut o forță atât de mare încât s'a prăvălit în lac și stabilimentul de bae, care era la distanță de un kilometru.

Circulația atât pe șosea cât și pe linia ferată va pauză cam o lună.

— **Un cuvânt sincer către frații preoți din cercul electoral Vinga.** Dela un preot bănățean de frunte primim următoarele:

Chestiunea fondului preoțesc și respective prefacerea acestuia în fond de pensuni este o veche și ardenă dorință a preoțimei diecesane, — aceasta o veți recunoaște cu toții. — Afacerea este în curgere, nu peste mult poate că chiar în actuala sesiune sinodală se va prezenta sinodului eparhial al nostru, noul proiect pentru meritorică desbatere și ridicare la valoare nedrept.

Chestiunea aceasta o cunoaște temeinic, și poate să ne facă mari servicii un membru din comisiunea de trei a adunării fondului preoțesc, și anume părintele Terenție Opresan, paroh în Cenadul-sărbesc, îmi permit deci modesta propunere tocmai în interesul realizării dorinței noastre fără ca să vă mai explic în detalii și alte momente ce mă fac a vă ruga că cu toată bărbăția să luptați într'acolo ca părintele Terenție Opresan să fie ales deputat sinodal în cercul electoral Vinga.

După a mea părere acest coleg a binemeritat în interesul fondului și până acuma și prin alegerea sa ar face un serviciu nu lui ci întregii preoțimi și familiilor lor din întreaga diecesa Aradului.

Dacă n'am spus adevărul mă provoc la toți membrii naturali și aleși a reprezentanților preoțimei care mă desmintă. *Un reprezentant al preoțimei la adunarea fondului preoțesc.*

Doliul regelui trenurilor. Se vestește din Londra, că în orașul Oneonte, din statul New-York, o fată tinăra a căzut jertifă unei teribile catastrofe. Ea a fost nepoata lui Collin Humtingy, care în țara lui e numit regele trenurilor. Sărmana fată tinăra, care era să moștenească o mare avere, voia să încerce o mașină nouă de tot. Ca o damă de sport pasionată, voia cu ori-ce chip să lovească recordul lumii cu mașina ei nouă. Motorul s'a pornit cu o repeziune nebună, când fata observă, că aparatul de cărmă nu funcționează. Mașina s'a izbit de o piedecă cu așa violență, încât fata a căzut și și-a zdrobit capul. A rămas moartă la moment.

— **Scenă de gelozie înfiorătoare.** În Drezda pe podul Elbei, comerciantul Schröder întorcându-se dela balul de Paști cu soția sa și cu o fată de 5 ani, i-a făcut soției scene de gelozie. Comerciantul și-a luat fetița și a aruncat-o în Elba, apoi s'a aruncat și el după ea; ambii s'au înecat. Soția a voit să se arunce și ea, dar publicul a împiedecat-o.

— **Mulțumită publică.** Potrivit hotărârii comitetului nostru parohial român gr.-or., tuturor acelor dăruitori, cari în anul 1906 au contribuit la zidirea și împodobirea bisericii noastre anumit: P. O. D. Toma Păcala, protopop în Oradea-mare cu 50 cor.; St. dni și frați dulci: Alexiu, Georgiu și Ioan Ardelean, Beiș 80 cor.; St. dnul Demetriu Hașăș, notar Toboliu 20 cor.; St. dnă văd. Maria Waltner un făgar pe prestol și dsale Elisabeta Tirez, economă Bedeci 20 cor., — venim cu toată onoarea a le trimite adâncă noastră mulțumită. Giriș, 13/26 Martie 1906. *Romul Mangra* paroh, *Ioan Barna* episcop.

— **Elefant operat.** În grădina zoologică din New-York, precum povestesc ziarele americane, paznicul elefantului numit Ierel, observând, că acesta schioapă, l-a operat, fără narcoză și fără desinfecție. Și-a luat cuțitul, l-a implantat adânc în pielea groasă a piciorului bolnav, până ce a simțit un corp străin în picior. Elefantul, fleg-

matic, l-a luat binișor în trombă și l-a așezat liniștit în un colț al cușcei. Paznicul, viteaz, nu s'a lăsat, ci din nou s'a apucat să scoată corpul străin, care s'a dovedit a fi un cuiu. Când era pe jumătate scos, elefantul l-a poftit cu o mișcare a trombei mai la o parte și și-a scos singur cuiul.

Curajos paznic și înțelept elefant.

— **Necrolog.** Din Oradea-mare ni-se anunță, că al doilea paroh român gr. or., *Pavel Bodea*, a încetat din viață ieri la 9 ore a. m. în etate de 75 ani. Înmormântarea va fi Duminică în 7 Aprilie n. Fie-i țărâna ușoară.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-i sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Spriginiți pe industriașii români!** Aduc la cunoștința publicului român, că cu 1 Aprilie n. a. c. îmi redeschid atelierul de ras, tuns și frizat, aranjat cu gust conform recerincelor timpului, în strada Deák Ferencz, în fața bisericii gr.-cat. Cu deosebită stimă *Radu Urs*.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de căți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că este săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugoș în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuițează balzumul regesc** renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1-20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui *Vilmos B. Debreczen*.

— **Suferinzilor de Astma** le atragem atenția asupra anunțului apărut între anunțurile acestui ziar.

— **Față frumoasă** nu przem aveă decât numai prin folosința continuă Crema vioarea (Ibolyka) apa de spălat vioarea, săpun vioarea și pudra vioarea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

— **Laptele de castraveți** (ugorkatej) este mijlocul în general recunoscut de cel mai bun pentru îndepărtarea a orice necurătenie de față cum sunt petele de ficat, bureții, mitesser, pipingini, etc. După folosința de 3—4 zile întinerește fața și îi dă culoare vie sănătoasă. Primul depozit de vânzare drogheria »Abbazia« a lui Balla s'a Cornet Budapest, Andrassy ut 47. Se află în ori care drogherie și în apotecă.

— **Medicină sigură contra ofitei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismuridică palate, medicul face medicini, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fag a lui Kún István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la Fenyő István, apotecar, în Hajduszovát.

Felurime.

Scritorii în societate. E un lucru de mult cunoscut, că cei mai de spirit oameni, scriitorii, în decursul mesei sunt tăcuți și stângaci. Și aproape toți, cari i-au invitat la masă pentru ca să distreze societatea prin spiritul lor, s'au înșelat. Un ziar francez înșiră o mulțime de cazuri de felul acesta dintre cari următorul e cel mai hazliu:

Mai tăcut decât toți scriitorii poate era Lafontaine. Cu o ocazie s'a aranjat un mare banchet în onoarea lui și natural toți așteptau să le țină un discurs de spirit. În tot timpul mesei Lafontaine tăcea ca pește în apă. La sfârșitul mesei, vecinilor lui li-se păru că voiește să vorbească:

»Liniște, atențiune! Vrea să vorbească! În așteptarea comensurilor se sculă Lafontaine și zise: — Mă rog numai puțină brânză.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nr. 3 din interesanta revistă »LECTURA« cu următorul cuprins variat:

»O fată ciudată«, năvălă de Maxim Gorki, »Poezii inedite« de M. Eminescu, »Crinul din vale« roman de Balzac, »Valetul« schiță de Al. Vlahuță, »Cântece populare spaniole« »Cugetările unei regine« de Carmen Sylva, »Visul unei nopți de vară« năvălă de Dumas-fiul, »Poezii de Iulia Hașdeu, Duiliu Zamfirescu, G. Tutoveanu, Ovid. și Tennyson, »Nasul meu« schiță umoristică de Saphir, »Puterea amorului de Runeberg, »Cele 7 minuni ale lumii« »Concursul și reclama« de H. Taine, »Un erou al timpului nostru« roman de M. Lemontov, »Vânătorul de urși« năvălă de Björstjerne Björnson.

În fiecare număr din »LECTURA« se publică 2 romane. 3—4 romane, poezii și diferite articole de autori români și străini.

Un număr 50 bani.

Abonamentul 5 lei pe an, 3 lei pe 6 luni. Redacția str. Vânătorului 14, București.

A apărut și se află de vânzare în librăria Ciurcu, Brașov, următoarele:

O *ședință comunală*, comedie în 2 acte, de George Stoica, preț 80 fil.

Dragoste cu toane, pastorală într'un act și în versuri, de Goethe, trad., de St. O. Iosif, preț 50 fil.

Chinematograful, comedie într'un act de Demetriu Roșca, preț 30 fil.

Două Nebunii, icoană familiară în 2 tablouri de Demetriu Roșca, inv., preț 30 fil.

Multe și de toate, într'un singur sat aflate, poezii, cântece populare vechi și versuri religioase de George Maican, inv., preț 24 fil.

Gramatica germană, teoretică practică, pentru uzul școlilor medii de dr. Ioan Bunea. Preț 360 Cor.

Glume din lume adunate și în lume date, cul. de George Maican, inv. Preț 24 bani.

Colecțiune de cântece populare culese de N. Stoicoviciu, preț 1.20 cor.

A apărut în editura librăriei Leon Alcalay, București, Calea Victoriei 37:

»*Bartek învingătorul*« de Henrik Sienkiewicz, tradus de Iosif Nădejde. Preț 30 bani.

A apărut *Elemente de Catihetică*, sau metodică religioasă, de dr. Petru Barbu, profesor Karansebes. Preț 3 cor.

»*Lucafăru*« nr. 6 a apărut cu următorul sumar: Oct. C. Tăslăuanu »Asociațiunea«, O. Goga »Eu văd în vis« (poezie după Petöfi), M. Sadoveanu »Fântâna Hazului«, G. Murnu Coloseul: Loc de așezare; amfiteatrul întemeierea lui; Clădirea, Al. Ciura »Aduceri aminte« (III), G. Bogdan-Duică »Scrisori din București« IX, »Un poet nou«, O. Goga »O deosebire«, Liliac (Cântec (poezie), Foi răzlețe: Ioan Al. Brătescu-Voinesti, În lumea dreptății, Cronică: Fără titlu, Noi de noi, Notițe bibliografice: I. T. Mera, Din lumea basmelor, Progresele Dobrogei dela anexare până în ziua de astăzi. Poșta administrației. Bibliografie.

Ilustrațiuni; Coloseul restaurat; lupta de gladiatori; vederea actuală; amfiteatrul Flavilor restaurat.

Poșta Administrației.

T. Savu, Alina. Am primit 6 cor. ca abonament pe II Quart 1907.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 6 Aprilie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kig.)	7:78—7:79
Secară pe Aprilie 1907	6:56—6:57
Ovăs pe 1907	7:79—7:80
Cucuruz pe Maiu 1907	5:32—5:33
Grâu pe Octomb. 1907	8:16—8:17

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7:85—7:86
Secară pe Aprilie 1907	6:53—6:54
Ovăs pe Aprilie 1907	7:77—7:78
Cucuruz pe 1907	5:33—5:34
Grâu pe Octomb. 1907	8:20—8:21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în banigata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	7—7:20
400—500 Cucuruz	4:55—4:65
Semnare nominală, Ovăs	6:20—6:30
Orz	5:80—9—
Secară	5:50—5:60

Prețurile în coroane, per kgr.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare

doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Uleul comun de pește

este de miros și gust așa de respingător, așa greu de mistuit, încât pentru copii și bolnavi gingași nici nu poate veni în combinație. Puterea maa nutritivă și de vindecare, ce posedă uleiul de pește în măsura arătată e accesibilă pentru ori-și-cine, căci în forma de *Emulsiunea lui Scott* uleiul e liberat de însușirile respingătoare. Emulsiunea lui Scott e în genere gustoasă, ușor de mistuit și de trei-ori așa de cu efect, ca uleiul comun de pește. Emulsiunea lui Scott nu cauzează nici când nici cele mai mici dureri și esercează întotdeauna o influință favorabilă vizibilă. (7)

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original G. 2.50

Nou

atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

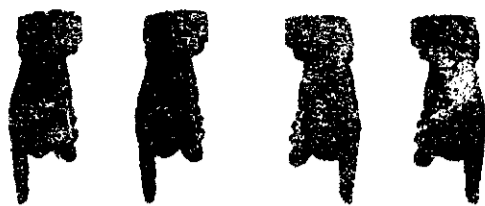
În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătută din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poșta se trimite numai 3 borcane cu 2:15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balmul reșesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fill. 3 sticle 6 cor. 65 fill. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că au înventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pânăcum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medicament nestricăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestricăcioasă contra pistriilor, jubrițelor și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugina și ea ce pată.

Crema Fáy face să dispară șăbăciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespond trei culori, de-și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerii. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrii. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistriilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fill. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 filleri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei.) — Iarna îndeosebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tuse, respinare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istoneș pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fill.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe feinele sau bărbat, 3 cor. 50 fill.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate de acest soi. Înceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând gingișele cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteză la moment. O sticlă 70 de fill.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reintoarcerea poștei în întreaga țară.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

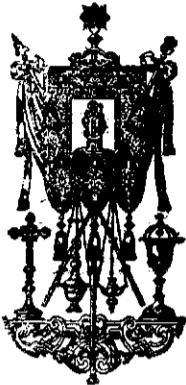
pregătitor de haine preoțești

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de revizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătăasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

CE E HOPPA?

Cu fraze de sigur am ști produce efect în jurul damelor. Delăturând însă aceste, sunem drept: că „HOPPA” e un medicament-regulator englez, care îngur suplinește toate cremele, săpunurile, pudrele etc. și cu înțime ca din poveste: înfrumusețează, delatură pistrii, pete de mai, roșăța pelii, buburețe, tot felul de murdărie din față; înmoaie pielea, o întinerește, o recrează, o face fină și albă atât în față cât și pe mâni!

Asta și nimic alt-ceva e

Prețul **HOPPA** Prețul
2 cor. 50 fileri. 2 cor. 50 fileri.

Epistolele recomandătoare dela cele mai distinse dame.

Magazin principal: **Kaiser Vilmos és Tsa, drogeria**
GYÖR, Baross-ut 1. sz.

Se capătă în apoteeci și drogerii.

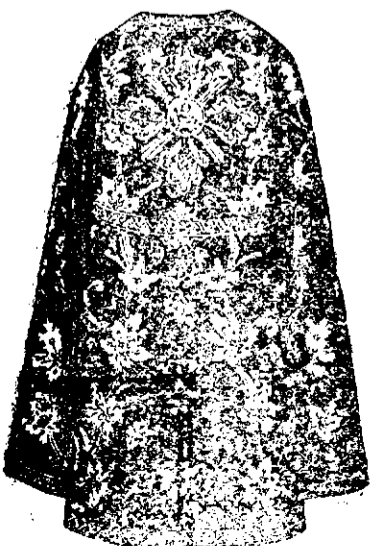
Arunca în foc gulerile și mangetile

întrebuințate și cumpără numai cele făcute din **celuloid**, ce în privința calității și a crutărilor sunt indispensabile pentru fiecare domn. În toată vremea mare asortiment de modele de rămașițe din celuloid albe și colorate, — și cataloage trimit gratuit. — Cu stimă:

Lauritz Ferencz

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Ioan Philipovits

fabricant

de ornamente, steaguri bisericesti

steaguri pentru reu niuni și baldahin-

VERSECZ.

„Laboratoire Cosmetique Matild”

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio. Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. În casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin” o cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea
dl Dr. Gera Attila din Volo-sánka, care din tuberculosă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphát

s'a îngrășat de 120 Klgr.

Pentru anemici, femei în galbina re, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent ti doare capul slabilor, cari doresc că se îngreșe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN”, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reintorcerea poștei încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com. Gómör, Restér, u. p. Ochitina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela D-ta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele D-voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc, Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și ramenă să-ții delatură pistrii, petele de ficat, so întrebuințezi

CREMA- 1 coroană.
ALFIA- 1 cor. 60 f.
SAPUNUL MATILD 80 fileri.
PUDRA 1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescrise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE” (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

APEL

și invitare la abonament!

Prin comunicatul acesta, am onoare a apela, la inimile tuturor românilor — de pretutindenea; — rugându-i se grăbească a abona la subscrișul — opul aranjat de mine, și tipărit primadată cu concesiunea Ven. Consist. Diecezan din Caransebeș de sub Nr. 3423 ex. 1905, carele poartă numele de „Cantorul Bisericesc”.

„Cantorul Bisericesc” e o adevărată raritate la noi românii, atât ca execuție tehnică, cât și ca cuprins bogat și aranjare practică, e „unicum”.

Pentruca abonenții vechi și noi, se fie în clar cu construcția „Cantorului Bisericesc” o spun aici: opul acesta bisericesc nu e compus pe note, ca bunăoară cartea dlui A. Lipovan, din Săn-Miclăușul-mare, ci e o carte bisericească, care cuprinde toate cântările bisericesti împreună cu tipicul tuturor sărbătorilor.

„Cantorul Bisericesc” e tipărit cu litere latine, pe două coloare, tipar roșu și negru, în mărime de 18x25 cmtr., — conținând aproape 40—50 coale de tipar pe hârtie durabilă.

Cuprinsul lui e următorul: Vecernia, Utrenia și Liturgia pe 8 glasuri, la utrenia sunt adauși psalmii cei aleși cu pipelele sfinților și sărbătorilor, cari se cântă după: „Laudăți numele Domnului”; iar la liturgie sunt adause: cântarea a III-a și a IV-a din canoanele sfinților, cari se cântă la fericiri, dela: Fericii veți fi... apoi podobiile glasurilor și cântări velesitoare; apoi urmează: rânduiala vecernei, utreniei și liturgiei, următoarelor sărbători: 1. Nașt. Năc. de Dzeu, 2. Înălț. Sfintei Cruci, 3. Sânta Parascheva, 4. Sântul Dimitrie, 5. Sântii Arhangeli, 6. Intrarea în biserică, 7. Sântul Nicolae, 8. Nașterea Dlui, 9. 26 Decemvrie, 10. Sântul archid. Stefan, 11. Tăierea împrejur și sântul Vasilie, 12. Dumineca Sfinților părinți, 13. Botezul Dlui, 14. Sântul Ion Botezătorul, 15. Trei ierarchi, 16. Intimpinarea Dlui, 17. Bunavestire, 18. Sântul m. George, 19. Sântii împăr. Constantin și Elena, 20. Nașt. lui Ion Botezătorul, 21. Sântii ap. Petru și Pavel, 22. Profetul Ilie, 23. Schimb. la față, 24. Adorm. Născătoareii de Dzeu, 25. Tăierea capului sântului Ion, 26. Dumineca Floriilor, 27. Joia patimilor, 28. Vinerea patimilor, 29. Sâmbăta patimilor, 30. Dumineca Invierei Dlui, 31. Dumineca Tomii, 32. Înălțarea Dlui, 33. Dumineca Pog. Duhului sânt, 34. Dumineca tuturor sfinților, 35. Troparele și condacele mineiului, 36. Troparele și condacele triodului și penticostarului, 37. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile, 38. Rânduiala cununiei, 39. Rânduiala parastasului, 40. Rânduiala înmormântării mirenilor, 41. Înmormântarea copiilor, 42. Înmormântarea în săptămâna luminată, 43. Tedeum, 44. Chemarea Duhului sfânt, 45. Adaus. Acesta cuprinde niște note explicatoare referitoare la tipicul bisericesc.

„Cantorul Bisericesc” după cum se poate vedea din cuprinsul schițat aci, intrunește în sine: mineiul, triodul, penticostarul, strajnicul, catavasierul, octoichul și molitvelnicul.

Prețul broșat pentru abonenți de esemplar 8 coroane, legat în pânză frumos ornamentat cu aur 10 cor., legătură luxoasă în piele 14 cor. — Pentru cei neabonați de fiecare esemplar 2 coroane mai mult.

La finea „Cantorului Bisericesc” se va publica prospectul tuturor persoanelor, cari au sprijinit edarea lui prin abonare, — împreună cu esemplarele abonate.

Opul va apărea în anul curent.

Deliblat (Temesm.), la Botezul Dlui.

Cu stimă deosebită:

George Bujgan,
invățător.

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

face plăci de beton, canaluri de beton fundamente pentru uscarea păreților umezi, primesc orice construcții de pământ în condițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele mai ieftine.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut livrează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Astma

suferinzii de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela praful Astma pregătit de dr. Némethy. La comandă se recere și etatea.

Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

Hódmezővásárhely.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuos cu metodelul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

Arad, str. Batthyányi nr. 13.

Telefon 410.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD

— Anul întemeierii 1887. —

Capital de fondare Cor. 1.200,000

Depuneri Cor. 5.000,000

Fond de rezervă Cor. 800,000

Primește **depuneri spre fructificare** și dă deponenților **4 1/2%** interese netto după depuneri pe timp-mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni dă 4%**.

— Dare de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. —

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

— **Escomtează cambii cu 6% — 8% interese.** —

Tot asemenea acordă și **credite hipotecari și de lombard** în modul cel mai culant.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”
ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în culori și alb

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

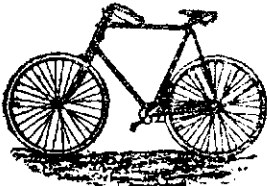
EDITURĂ PROPRIE

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-
tör (paia-
tul dr
Gold-
szalmicd)

Au **biciclele** cele mai bine
sosit fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este
isvorul cel mai bun de cumpărat în
părțile constitutive și **gumi**, email lu-
ciu și nielatură cu preț moderat. **ma-
șini de cusut SNER** și mașini pentru măiestri. În
atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa
aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de
brodat, ustensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri
de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă
și orice fel de transformări.

== Se pot cere și solviri în rate. ==

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o în-
fătoșare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături,
bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât
se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de leacuri de înfrumșetare; e drept, că
petele, bureții deveniră intrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și
pe lângă acea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi de-
venise gălburie, începuseră a o dorea dinții și capul, urechile îi su-
nau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a în-
cetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurătenile
feței, încât ear a fost acolo unde a început.

Era aproape să dispereze. Însă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se
întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că
e prietina veche de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru
aceea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o
întreba, ea prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietena i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pen-
tru-aceia culoarea frumoasă a feței am să o mulțimesc numai CRE-
MEI IBOLYKA (viorea) alui BALLA. Am văzut între anunțuri
atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe
deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă
acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect!
Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

Și-a și comandat deloc 4 borcane de **Cremă viorea** veritabilă a lui
Balla, 2 sticle de apă viorea veritab. și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o îmbunătățire, petele uricioase de-
veniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptă-
mâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune
cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ear de atunci recomandă cu toată căldu-
ra crema aceasta prietinelor dânsiei, dacă ceva necurățenie li ură-
tește fața și dacă vor, să aibă culoare vie de tot frumoasă și să o
păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spă-
lat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fie-
căreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea a lui Balla e 60 fil.
De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia
lui Balla Sándor în H-M-Vásárhely, Kossuth-tér 3 și nicăiri într'alt loc

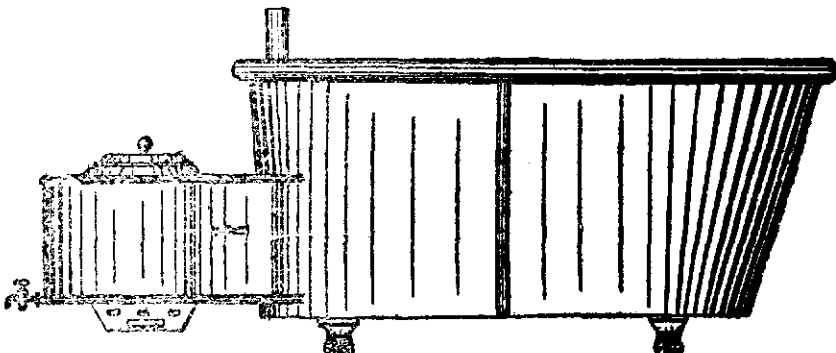
Să băgăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka) care este scutit de lege.
Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 60 fl. se trimite franco 1
borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun

Wiesel Adolf BUDAPEST

Cancelarie și prăvălie:
VI. ker., Váci-körút 47. sz.

Încălzitoare momentane brevetate
reg. ung., vane antocalorice, sieri-
uri de gheață, bidete, closete pen-
tru odăi etc.

— Fabricare de vane cu încălzitoare și —
sieriuri de gheață brevetate

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

**Fabrică de cement, întreprindere de zidiri
de beton și beton de fer.**

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru
traverze, poduri și canale; mai departe
șghiaburi (vălai) de cement de fer pentru
comune, domenii și particulari, trepte de
peatră artificială, cement și imitație de
marmoră, stâlpi pentru garduri de be-
ton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lu-
crări de beton, beton de
fer și lucrări de asfalt, mai departe co-
porisuri la Erernit și tot felul de lu-
crări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros

și cu detail:
Cement portland și roman de Beocsini,
var, gips, trestie de stucatură, cătran,
carbolineum, cărămizi și material rezis-
tenta focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminaru.

Pentru expediții de cafea, ceain, prăvălie de import
și export de marfă colonială, poame sudice și băcanie

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale
de nou aranjată, și unica furnisora a preoțimeii română
gr-cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit
de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime
de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm
bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și
așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	C. fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 " 2 90
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 " 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 " 3 60
6.	CUBA, fină	1 " 3 —
7.	" mai fină	1 " 3 20
8.	" cea mai fină	1 " 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 " 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 " 3 70
13.	JAVA-AURIE, soiul ca Menado, ușoară	1 " 3 40
15.	CEYLON, fină	1 " 3 50
16.	" mărgele, mai fină	1 " 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 " 3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5 " 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 " 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 " 18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgiture pentru
tea (sniu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Viuri
Spaniole, Pești, Delicatese, Orez, C-țea de Smohina (Surigat), Aix-oleu,
Portocale, Mandule, stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem
cu oarebită stima: **Romul Pascu utódai, Fiumu**
magazulu de cafea și tea în Fiume.